

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ І ПРОЕКТНОЇ ГРАФІКИ

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн» Інститут мистецтв

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А.О. Таранник

2015 - 2016 навчальний рік

Робоча програма Основи композиції і проектної графіки для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн».

Розробники:

Васильківська О. І., кандидат технічних наук, доцент кафедри дизайну

КУ ім. Бориса Грінченка

Крижанівський О. А., кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну

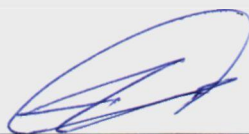
КУ ім. Бориса Грінченка

Зайцева В. І. викладач кафедри дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв

Протокол від « 7 » жовтня 2015 року № 3

Завідувач кафедри дизайну

(підпис)

О.А. Крижанівський

1. Опис навчальної дисципліни

"Основи композиції і проектної графіки"

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6	Галузь знань 0202 Мистецтво Напрямок підготовки 6.020207 – Дизайн	Нормативна		
		Рік підготовки: 1-й		
		Семестр		
	Спеціальність (професійне спрямування):	1-й	2-й	
Змістових модулів –4		Всього за семестр		
		60 год.	120 год.	
		Аудиторні		
		28 год.	40 год.	
		Лекції		
		2 год.		
Загальна кількість годин - 180	Дизайнер	Практичні		
		26 год.	40 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітньо-кваліфікаційний рівень: "бакалавр"	Самостійна робота		
1		3	28	44
аудиторних – 68 самостійної роботи студента - 72		МКР - 4 год	МКР - 6 год	
			семестровий контроль - 30 год	
			Вид контролю: екзамен	

Метою курсу є підготовка фахівця з високим рівнем художньо-дизайнерської майстерності для самостійного творчого вирішення завдань професійної діяльності, формування творчого світогляду студентів та розвиток дизайн-мислення в композиційній творчості, що базується на взаємодії графічного проектування та художньої творчості.

В процесі освітньо-професійної підготовки майбутнього дизайнера дисципліна «Основи композиції і проектної графіки» має пропедевтичний характер. Формування професійного мислення майбутніх фахівців графічного дизайну здійснюється від набуття студентами знань та навичок для самостійного творчого вирішення дизайнерських задач щодо створення площинних композицій через формування об'ємно-просторових композицій до реалізації глибинно-просторових композицій як фундаментальної основи проектної діяльності. При цьому студентами вивчаються різні аспекти професійної діяльності дизайнера з урахуванням впливу сучасного прогресу на методи й форми проектної роботи.

Завданнями дисципліни «Основи композиції і проектної графіки» є: ознайомлення з теоретичними основами мистецтва композиції та гармонізації художніх форм, оволодіння засобами графічної формалізації й стилізації, сучасними та класичними техніками композиційних прийомів; набуття вмінь та навичок у матеріалізації інформації та створенні художніх образів засобами композиції; формування й розвиток професійного мислення майбутніх фахівців графічного дизайну.

Фахові компетентності базові (Організаційна, Мистецтвознавча) та спеціальні (Проектно-творча, Технологічна), а саме:

- Здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати дизайнерську діяльність та взаємодію її суб'єктів.
- Володіння професійним термінологічним апаратом.
- Знання історії та теорії стилів, напрямів і течій у мистецтві й дизайні.
- Здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл дизайну, методів та прийомів провідних дизайнерів.

- Володіння різними методиками проектування об'єктів графічного дизайну (поліграфічна продукція, пакування, фірмовий стиль, плакат, книжкова графіка, носії реклами, медіа-простір тощо).
- Володіння знаннями й уміннями у галузі інформатики та комп'ютерних технологій з дизайн-проектування.
- Здатність до формування необхідного обсягу фахової інформації з різних джерел (електронних, письмових, архівних і усних) для виконання конкретного дизайнерського завдання.

Результати навчання (знання та практичні навички й уміння). Під час практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи, використовуючи набуті знання з теорії та практики композиції, студенти набувають умінь та навичок:

- правильно визначати структурні принципи побудови площинної композиції;
- практично застосовувати засоби композиції при моделюванні різних типів композицій із заданими властивостями;
- коректно інтерпретувати зображення в процесі розробки дизайн-продукту;
- використовуючи знання виражальних засобів та теорії композиції, самостійно виконувати дизайн-розробки в різних видах та жанрах мистецтва;
- володіти методикою обробки графічних матеріалів в процесі дизайн-проектування;
- методично вірно володіти термінологією для майбутньої професійної діяльності.

Основними формами організації навчальної роботи є робота в аудиторії під контролем педагога, а також самостійна робота з аналогами, літературою, репродукціями, відвідування музеїв, виставкових зал, фахових виставок тощо, що сприяє розвитку образного мислення та творчих здібностей студентів. Набуті знання з основ композиції та

проектної графіки закріплюються в процесі виконання практичних робіт, а також під час індивідуальних занять та модульного контролю. Вивчення студентами навчальної дисципліни «Основи композиції і проектної графіки» завершується складанням екзамену у 2 семестрі та підсумкового модульного контролю у 1 семестрі.

II. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви розділів, тем	Аудиторна робота		Самостійна робота	МКР	Семестровий контроль	Всього годин
		Лекції	Практичні заняття				
1 курс 1 семестр Пропедевтика (основи композиції)							
Змістовий модуль I. Графічна формалізація							
1	Основи композиції. Формальна композиція. Графічна формалізація	2					2
2	Принципи організації композиції. Поняття «домінанти» та «другорядного елемента»		4				4
3	Способи організації композиції: поєднання елементів та членування композиції		4				4
4	Способи організації композиції: накладання (оверлепінг)		4	14	2		20
	Всього у модулі годин:	2	12	14	2		30
Змістовий модуль II. Засоби та властивості композиції							
5	Метричні й ритмічні ряди		2				2
6	Симетрична та асиметрична композиція		4				4
7	Статична та динамічна композиція		4				4
8	Творча робота з фронтальної композиції		4	14	2		20
	Всього у модулі годин:		14	14	2		30
	Всього годин за навчальним планом на 1 семестр:	2	26	28	4		60
1 курс 2 семестр. Колір в графічному дизайні							
Змістовий модуль III. Колір в композиції. Контраст							
9	Контраст, нюанс, тотожність		6				6
10	Контраст додаткових кольорів. Колір і форма		6				6
11	Принципи побудови кольорових гармоній		8	22	2		32
	Всього у модулі годин:		20	22	2		44
Змістовий модуль IV. Основи проектної графіки							
12	Пропорції, масштабність		2				2
13	Клаузура		4				4
14	Формальна, декоративна композиція (комбінаторика)		6	12	2		20
15	Декоративна сюжетна композиція (колаж)		8	10	2		20
	Всього у модулі годин:		20	22	4		46
	Всього годин за навчальним планом на 2 семестр:		40	44	6	30	120

ІІІ. ПРОГРАМА

1 КУРС 1 СЕМЕСТР ПРОПЕДЕВТИКА (ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ)

Змістовий модуль І. Графічна формалізація

Лекція 1. Вступ. Мета і завдання курсу "Основи композиції і проектної графіки"

Графічна формалізація (2 год.)

Вступ. Мета та завдання курсу. Структура теорії композиції. Основи композиції. Формальна композиція. Форми та зміст зображувальної фрази.

Практична робота 1. Творча композиція з використанням крапки як основного елемента композиції. (4 год.)

Матеріали: папір, туш, перо, олівець, гумка.

Послідовність виконання завдання Пошук композиції. Виконання серії пошукових ескізів врівноваженої композиції. Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції.

Створити композицію із точок, що мають задане розташування на площині.

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50

Практична робота 2. Творча композиція з використанням лінії та точки. (4 год.)

Вимоги до завдання

Завдання на відносини простих графічних елементів:

- встановити зв'язок між елементами на площині, поступово переміщаючи їх, підсилюючи і ослаблюючи зв'язок;
- визначити "активні точки" різних геометричних фігур візуально, а потім перевірити геометрично;
- згрупувати елементи так, щоб їх групи врівноважували одна одну;
- показати згущування, ущільнення маси і перехід до розрідженого простору.

Матеріали: папір, картон, туш, перо, олівець, гумка. Техніка - аплікація з чорного паперу на білому фоні та з білого паперу на чорному фоні з домальовуванням тушшю.

Послідовність виконання завдання Пошук композиції «Пейзаж».

Виконання серії пошукових ескізів врівноваженої композиції за допомогою геометричних фігур. Фігури розміщуються таким чином, щоб

створити образне уявлення про необмежений простір, який розосереджується по всіх трьох напрямках без обмежень і затримки. Вибір остаточного варіанта найбільш виразної композиції.

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50

Практична робота 3. Творча композиція з використанням точки, лінії та плями як основного елемента побудови (4 год.)

Вимоги до завдання

Трансформація відношень головного і другорядного в композиційній побудові.

Побудувати три композиції в кожній з яких досягти домінуючої композиційної ролі: більшого елемента, меншого елемента, зони простору - виключно за рахунок різних способів їх фронтально-композиційної організації на площині. Композицію виконати з використанням 5-7 елементів, всі характеристики яких повинні залишатись постійними в кожній композиції.

Послідовність виконання завдання

1. Створити композицію з геометричних фігур з урахуванням явища оверлепінг. Один об'єкт знаходиться поперед іншого, але контури обох предметів зображуються повністю, тому що той самий простір належить відразу двом або декільком об'єктам (виділення кольором, штрихуванням або фактурою ділянок перетинання форм).

2. Створити композицію з геометричних фігур з урахуванням явища оверлепінг. Один об'єкт знаходиться поперед іншого й контур переднього зображується повністю, а контур, що знаходиться на дальньому плані частково перекритий.

Склад роботи: дві чорно-білі композиції, виконані в техніці аплікації елементів з чорного паперу на аркушах одного формату -А4.

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50

Самостійна робота 1

Виконати фронтальну композицію на задану тему в техніці аплікація. Формат композиції не менше А3, інструменти за вибором студента
матеріали: текстові блоки з буклетів, газет, журналів та інших періодичних і рекламних видань.

Завдання:

1. Створити тематичну композицію з заданими властивостями з

різномірних за формою та тоном лінійних і тональних графічних форм.

2. Визначитись зі складовими елементами композиції та засобами відтворення визначених властивостей.

3. Виконати ряд пошукових ескізів принципового вирішення композиції на папері А4 графітними олівцями.

4. Підготувати текстові фрагменти з періодичних та рекламних видань, відповідні за формою, масою, кольором

5. Виконати оригінал творчої роботи:

- детально промалювати головні та другорядні елементи композиції, уточнити пропорції;
- виконати декілька варіантів тонового та кольорового вирішення композиції та відібрати найкращий з них для подальшого виконання оригіналу (без наклеювання);
- згідно ескізу проробити основні вузлові елементи композиції, звернути увагу на колорит та тонову гармонію (без наклеювання);
- закінчену роботу наклеїти на цупкий папір чи тонкий картон з полями або оформити у відповідне паспарту.

Змістовий модуль II. Засоби композиції. Ритм

Теми практичних робіт (14 год.)

Практична робота 4. Творча композиція з використанням простого метричного повтору на контрасті елементів і фону. (2 год.)

Вимоги до завдання

Завдання: створити простий метричний повтор на контрасті елементів і фону;

- створити простий метричний повтор на повтореннях елементів;
- створити простий ритмічний повтор на повтореннях елементів.

Послідовність виконання завдання

Виконати декілька варіантів метричного та ритмічного ряду з вибраних елементів. Формат паперу А4. Матеріали: туш, перо, гелієва ручка, рапідграф, лінійка, косинець, лекала, циркуль.

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50

Практична робота 5. Симетрична та асиметрична композиція (4 год.)

Вимоги до завдання

Завдання: на аркуші паперу розмістити два зображення:

- 1) рисунок природного аналога, предмета побуту, тощо;

2) стилізований варіант цього аналогу з геометричних фігур (7-10).

Послідовність виконання завдання

Побудова композиції формальними засобами за законами симетрії.

Пошукові варіанти виконуються за допомогою набору 4-6 геометричних фігур попередньо вирізаних з чорного паперу. Розміри геометричних фігур (трикутники, квадрати, прямокутники, круги, ромби тощо) та їх пропорції - за вибором студента. Чистовий варіант виконується на форматі паперу А4 чорною тушшю пером, пензлем, гелієвою ручкою, маркером.

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50

Практична робота 6. Творча композиція з використанням статичної та динамічної. (4 год.)

Матеріали: папір, туш, перо, олівець, гумка.

Послідовність виконання завдання Пошук композиції. Виконання серії пошукових ескізів врівноваженої статичної композиції та динамічної композиції. Вибір остаточного варіанта найбільш виразних композицій.

Створити дві композиції із геометричних фігур на статику та динаміку, що мають задане розташування на площині.

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50

Практична робота 7.

Творча робота з фронтальної композиції без застосування матеріальної предметно-просторової асоціативності. (4 год.)

Послідовність виконання завдання

Виконати ескізні пошуки принципів композиційних побудов композиції. Вибрати остаточну композиційну схему. Визначити в деталях окремі елементи композиції, підібрати відповідний формат паперу та техніку виконання. Перенести основні елементи композиційної схеми на формат оригіналу. Уточнити деталі елементів композиції та виконати її обраною графічною технікою.

1. Замальовка рослини з натури (квітка, дерево, лист і ін.). Виразити форму зарисованої рослини силуетно (не менше 5 варіантів).

2. Виконання декоративної стилізації рослин з узагальненням форми, зміною їх контуру, відмовою від деталей або додаванням не існуючих у природі деталей (10-12 ескізів).

3. Виконання декоративної стилізації рослин із заміною кольору

натури (10-12 ескізів).

4. Виконання декоративної стилізації рослин з насиченням їх орнаментом(10-12 ескізів).

5. Виконання декоративної стилізації без попередньої замальовки рослини (10-12 ескізів).

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50

Самостійна робота 2. Створення орнаментальної композиції (14 год.)

Виконати орнаментальну композицію (розетку, бордюр, шпалери) за вибором студента. Формат композиції А3, матеріали та інструменти за вибором студента.

Завдання:

1. Створити ритмічну композицію з різнорідних за формою та тоном елементів (орнамент).

2. Визначитись зі стилем орнаменту та виконати аналіз аналогів орнаменту обраного історичного періоду, нації, регіону тощо.

3. Виконати ряд пошукових ескізів принципового вирішення композиції на папері А4 графітними олівцями, аквареллю, гуашшю.

4. Виконати оригінал творчої роботи:

- детально промалювати головні та другорядні елементи композиції, уточнити пропорції;
- виконати декілька варіантів тонового та кольорового вирішення композиції та відібрати найкращий з них для подальшого виконання оригіналу;
- перенести ескіз малюнка на поверхню оригіналу;
- згідно ескізу обраною технікою проробити основні вузлові елементи композиції, звернути увагу на колорит та тонову гармонію;
- закінчену роботу наклеїти на цупкий папір чи тонкий картон з полями або оформити у відповідне паспарту.

1 КУРС 2 СЕМЕСТР Колір в графічному дизайні

Змістовий модуль III. Колір в композиції. Контраст

Колір як засіб композиції. Об'єктивні та символічні властивості кольору. Естетична оцінка кольору в композиції. Колористична формалізація об'єктивних властивостей форми.

Теми практичних робіт (20 год.)

Практична робота 8. Творча композиція на контраст додаткових кольорів.
(6 год.)

Вимоги до завдання Завдання:

створити однотонову композицію з контрастних за світлотою й насиченістю елементів;
створити композицію на поєднання лінійних, плоских і об'ємних форм (у кольорі).

Послідовність виконання завдання

1. На аркуші формату А3 або двох аркушах А4 створити абстрактну композицію із ліній.
2. На основі лінійної сітки квадратів розміром 2х2 см створити кольорову палітру із восьми градацій від світлого до темного.
3. Відповідно до кольорової палітри приготувати фарби у 8 градаціях.
4. Пензлями наносити фарби заповнюючи на аркуші простір між лініями.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47

Практична робота 9. Творча композиція на контраст кольору і форми.
(6 год.)

Вимоги до завдання Завдання:

створити однотонову композицію з контрастних за світлотою й насиченістю елементів;
створити композицію на поєднання лінійних, плоских і об'ємних форм (у кольорі).

Послідовність виконання завдання

5. На аркуші формату А3 або двох аркушах А4 створити абстрактну композицію із ліній.
6. На основі лінійної сітки квадратів розміром 2х2 см створити кольорову палітру із восьми градацій від світлого до темного.
7. Відповідно до кольорової палітри приготувати фарби у 8 градаціях.
8. Пензлями наносити фарби заповнюючи на аркуші простір між лініями.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47

Практична робота 10. Творча композиція з об'ємних стилізованих предметів (8 год.)

Вимоги до завдання

1) створити композицію з об'ємних стилізованих предметів, що зближуються за кольором (холодна гама, тепла гама) і контрастних за тоном (триколірна композиція);

2) створити композицію з об'ємних стилізованих предметів контрастних за кольором (чотирьох тонова композиція).

Послідовність виконання завдання

1. На аркуші формату А3 або двох аркушах А4 створити композицію із об'ємних стилізованих предметів.
2. На основі квадратної сітки 5x5 із розмірами квадратів 2x2 см створити кольорову палітру: для завдання 1 - що зближуються за кольором (холодна гама, тепла гама) і контрастних за тоном (триколірна композиція); для завдання 2 - із контрастних за кольором (чотирьох тонова композиція).
3. Відповідно до кольорової палітри приготувати фарби у відповідних градаціях.
4. Пензлями наносити фарби заповнюючи на аркуші простір між лініями.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47

Рекомендована література 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47

Самостійна робота 3. Засоби та властивості композиції (формальна асоціативна композиція в техніці туш, акварель) (22 год.)

Створити формальну асоціативну композицію на тему «Музика».

Склад роботи: формальна композиція, виконана в техніці туш та акварель на аркуші формату – А3.

Література: 1-13, 15-23, 31, 32, 34, 35, 43-45, 48-50.

Змістовий модуль IV. Колористична формалізація Теми практичних робіт (18 год.)

Практична робота 11. Творча композиція на передачу пропорцій, масштабності (2 год.)

Вимоги до завдання

Завдання: показати взаємодію ліній на площині: Розподіл площини прямими вертикальними і горизонтальними лініями в пропорційних відносинах. Масштаб зображення визначається:

- предметом зображення;

- умовами завдання певної теми;
- форматом і розміром площини зображення.

Послідовність виконання завдання

1. Створити композицію з абстрактних фігур, літер або цифр без урахування пропорції золотого перетину.
2. Створити композицію з абстрактних фігур, літер або цифр по принципу золотого перетину.

Побудова 2-х композицій категорій: предмет-інтер'єр, екстер'єр (замкнутий, обмежений та необмежений простір).

Пошукові варіанти виконуються за допомогою набору 5-7 геометричних фігур попередньо вирізаних з чорного паперу (один набір - для трьох категорій). Розміри геометричних фігур (трикутники, квадрати, прямокутники, кола, ромби, трапеції, півкола тощо) та їх пропорції - за вибором студента. Чистовий варіант виконується на форматі паперу А4 чорною тушшю пером, пензлем, гелієвою ручкою, маркером.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47

Практична робота 12. Декоративна, сюжетна композиція клаузура. (4 год.)

Клаузура це коротка вправа, яка виконується протягом кількох годин. Для закріплення поняття фактурної рівноваги передбачено 3 вправи по 2 години кожна - композиція в прямокутнику, трикутнику та в овалі.

Послідовність виконання завдання

Виконання клаузури в прямокутнику. Вправи виконуються на аркушах білого паперу форматом А4 пером тушшю, гелієвою ручкою, фломастером чорного кольору. Для виконання клаузури в прямокутнику потрібно на форматі аркуша намалювати прямокутник довільного формату з гармонійними полями. В середині утвореного прямокутника спонтанно провести ряд прямих та кривих ліній, які переплітаючись створюють мережу дрібніших багатокутників. Поступово, пам'ятаючи про “три компоненти рівноваги”, заповнити всі наявні фігури різноманітними графічними фактурами. При цьому використати набуті навички попередніх вправ.

Виконання клаузури в трикутнику. Для композиції в трикутнику треба замість прямокутника намалювати овал довільного розміру неправильної (динамічної) форми. Всі подальші дії подібні діям попереднього завдання, з перевагою при розмітці криволінійних елементів.

Виконання клаузури в овалі. Для композиції в овалі треба замість прямокутника намалювати овал довільного розміру неправильної (динамічної) форми. Всі подальші дії подібні діям попереднього завдання, з перевагою при розмітці криволінійних елементів.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47.

Практична робота 13. Формальна декоративна композиція, створена за законами «комбінаторики». (6 год.)

Вимоги до завдання

Створити композицію з абстрактних стилізованих фігур, по принципу ритмічного повтору.

Пошукові варіанти виконуються за допомогою набору 2-3 стилізованих зображень одного розміру та пропорцій. Композиція виконується в двох або трьох кольорах за вибором студента. Чистовий варіант виконується на форматі паперу А4 чорною тушшю пером, пензлем, аквареллю.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47.

Практична робота 14. Декоративна сюжетна композиція в техніці «колаж». (8 год.)

Вимоги до завдання

створити декоративну сюжетну композицію «колаж» на задану тему в техніці аплікації;

Послідовність виконання завдання:

на аркуші формату А3 створити ескіз декоративної сюжетної композиції на задану тему. Виконати оригінал сюжетної композиції з кольорового паперу в техніці аплікації на картонній основі формату А3.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47

Самостійна робота 4. Колористична формалізація (шрифтова композиція) (12 год.)

Виконати шрифтову композицію (заголовок книги, текст до листівки, логотип тощо) за вибором студента. Формат композиції не менше А3, матеріали та інструменти за вибором студента.

Вимоги до завдання

1. Створити серію з однієї шрифтової композиції, які мають різні

кольорові гармонійні вирішення (ахроматичне та три за вибором студента).

2. Визначитись з видом шрифтової композиції та її пропорціями.

3. Виконати ряд пошукових ескізів принципового вирішення композиції на папері А4 графітними олівцями, аквареллю, гуашшю.

4. Виконати оригінал творчої роботи:

- детально промалювати головні та другорядні елементи композиції, уточнити пропорції;
- виконати декілька варіантів тонового та кольорового вирішення композиції та відібрати найкращий з них для подальшого виконання оригіналу;
- перенести ескіз малюнка на поверхню оригіналу;
- згідно ескізу обраною технікою проробити основні вузлові елементи композиції, звернути увагу на колорит та тонову гармонію;
- закінчену роботу наклеїти на цупкий папір чи тонкий картон з полями або оформити у відповідне паспарту.

Самостійна робота 5. Основи проектної графіки. Словник термінів (10 год.)

Зібрати словник термінів з графіки.

Завдання:

Користуючись енциклопедіями, тлумачними словниками, Інтернет ресурсами зібрати власний словник термінів та понять в мистецтві графіки.

Словник оформлюється у вигляді альбома формату А4 з поділом на розділи за абеткою. Кожен термін повинен мати посилання на джерело інформації.

Література: 1-13, 18-22, 26-33, 37-42, 47

Разом: 60 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 26 год., самостійна робота – 28 год., поточний модульний контроль – 4 год.															
Пропедевтика (основи композиції) I семестр															
Назва розділів	228 балів														
Кількість балів															
Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II							
Кількість балів за модуль	107 б.							122 б.							
Лекції, практ.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Дати															
Теми лекцій	Основи композиції. Формальна композиція. Графічна формалізація 1 бал (відвідування)														
1 б..	1 б.														
Практичні заняття		Творча композиція з використанням крапки як основного елемента композиції. 20 б. +2 відвідування		Творча композиція з використанням лінії та точки. 20 б. +2 відвідування		Творча композиція з використанням точки, лінії та плями як основного елемента побудови. 20 б. +2 відвідування		Творча композиція з використанням простого метричного повтору на контрасті елементів і фону. 10 б. + 1 відвідування		Симетрична та асиметрична композиція 20 б. +2 відвідування		Творча композиція з використанням статичності та динаміки. 20 б. +2 відвідування		Творча робота з фронтальної композиції без застосування матеріальної предметно-просторової асоціативності. 20 б. +2 відвідування	
	143 б.	22 б.	22 б.	22 б.	22 б.	11 б.	22 б.	22 б.	22 б.				22 б.		
	Самостійна робота	15 б													
	Поточн. контр.	МКР - 25 б.													
Разом за семестр – 228 балів. (коефіцієнт визначення успішності – 2,3; наприклад: 184 балів : 2,3 = 80 = С за шкалою ECTS)															

Назва розділів		Колір в графічному дизайні 2 семестр																																								
Кількість балів		305 б.																																								
Модулі		Змістовий модуль III										Змістовий модуль IV									ПМК																					
Кількість балів за модуль		150 б.										155 б.																														
Лекції, практ. індив.		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20																					
Дати																																										
Теми лекцій																																										
1 б.																																										
Практичні заняття		Творча композиція на контраст, нюанс, тотожність 30 балів + 3 бали (відвідування)					Побудова композиції метричної закономірності 30 балів + 3 бали (відвідування)					Побудова композиції ритмічної закономірності 40 б.+4 за відвідування					Творча композиція на передачу пропорцій, масштабності 10 балів+1 за відвідування					Декоративна, сюжетна композиція клаузура 20 балів + 2 бали (відвідування)					Формальна декоративна композиція, створена за законами «комбінаторики» 30 балів + 3 бали (відвідування).					Декоративна сюжетна композиція в техніці «колаж» 40 б.+4 за відвідування										
		220 б.					33 б.					33 б.					44 б.					11 б.					22 б.					33 б.					44 б.					
		Самостійна робота					15																																			
		Види поточн. контр.					МКР - 25 б.																																			
Разом за семестр – 305 бали. (коефіцієнт визначення успішності – 5; наприклад: 250 балів : 5 = 50 + 40 (бали за екзамен) = 90 =																						Екзамен (40 балів)																				
А за шкалою ECTS)																																										

V. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1 семестр		26	143
1	Творча композиція з використанням крапки як основного елемента композиції.	4	22
2	Творча композиція з використанням лінії та точки	4	22
3	Творча композиція з використанням точки, лінії та плями як основного елемента побудови	4	22
4	Творча композиція з використанням простого метричного повтору на контрасті елементів і фону	2	11
5	Симетрична та асиметрична композиція	4	22
6	Статична та динамічна композиція	4	22
7	Творча робота з фронтальної композиції без застосування матеріальної предметно- просторової асоціативності.	4	22
2 семестр		40	220
8	Творча композиція на контраст додаткових кольорів	6	33
9	Творча композиція на контраст кольору і форми	6	33
10	Творча композиція з об'ємних стилізованих предметів	8	33
11	Творча композиція на передачу пропорцій, масштабності	2	11
12	Декоративна, сюжетна композиція. Клаузура	4	22
13	Формальна композиція. Комбінаторика	6	33
14	Декоративна, сюжетна композиція. Колаж	8	44
	Всього:	66	363

VI. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1 семестр		28	35
1	Виконати фронтальну композицію на задану тему в техніці аплікація	14	15
2	Створення орнаментальної композиції	14	20
2 семестр		44	35
3	Засоби та властивості композиції (формальна асоціативна композиція в техніці туш, акварель)	22	15
4	Виконати шрифтову композицію (заголовок книги, текст до листівки, логотип тощо) за вибором студента.	12	15
5	Основи проектної графіки. Словник термінів	10	5
	Всього:	72	70

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи композиції і проектної графіки» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. ГУ), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (БСТБ) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю
1 курс 1 семестр

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	13	13
3	Робота на практичному занятті	10	13	130
4	Самостійна робота	5	2	35
5	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				229

Разом за семестр – 229 бали. (коефіцієнт визначення успішності – 2,3;
наприклад: $184 \text{ балів} : 2,3 = 80 = C$ за шкалою ECTS)

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю
1 курс 2 семестр

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	0	0
2	Відвідування практичних занять	1	20	20
3	Робота на практичному занятті	10	20	200
4	Самостійна робота	5	2	35
6	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				305

Разом за семестр – 305 бали. (коефіцієнт визначення успішності – 5;
наприклад: $250 \text{ балів} : 5 = 50 + 40$ (бали за екзамен) $= 90 = A$ за шкалою ECTS)

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат.
- Комп'ютерного контролю: тестові завдання.
- Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- Представлення навчально-методичних та творчих робіт.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 - 68	«задовільно»	E
69 - 74	«задовільно»	D
75 - 81	«добре»	C
82 - 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Розподіл балів, які отримують студенти 1 семестр

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							Сума
T9	T10	T11	T12	МКР	T13	T14	T15	T16	МКР	229	2,3	100
1	22	22	37	25	11	22	22	42	25			

Розподіл балів, які отримують студенти 2 семестр

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів за навч.рік без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2									
	T1	T2	T3	МКР	T4	T5	T6	T7	МКР	305	5	60	40	100
	33	33	59	25	11	22	48	49	25					

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;

- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю) знань студентів з навчальної дисципліни

Х. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Портфоліо контроль: представлення практичних робіт, виконаних протягом семестру.

Завдання 1.

Скласти характеристику композиції заданого твору за видом, принципами, способам організації та засобам композиції.

Завдання 2.

Створити фронтальну композицію, застосовуючи графічні та лінійно-пластичні форми, що відтворює наступні засоби та принципи організації:

- Групування елементів (пляма)
- Групування елементів (інтер'єр)
- Групування елементів (простір)
- Домінанта - найбільший елемент
- Домінанта - найменший елемент
- Домінанта - зона простору (пляма)
- Членування форми на статичні елементи
- Членування форми (контраст)
- Членування форми (нюанс)
- Членування на динамічні елементи
- Накладання та врізання (оверлепінг) елементів
- Ритм в композиції (метричний, безінтервальний-інтервальний)
- Ритм в композиції (рівноелементний-різноелементний)
- Ритм в композиції (метричний, ущільнений-розріджений)
- Ритм в композиції (метричний, частий-рідкий)
- Ритм в композиції (періодний-безперіодний)
- Ритм в композиції (наростаючий, убутний)
- Ритм в композиції (звуження-розширення)
- Ритм в композиції (паралельна зміна властивостей елементів)
- Ритм в композиції (зустрічна зміна властивостей елементів)
- Ритм в композиції (паралельна зміна елементів)
- Ритм в композиції (зустрічна зміна елементів)
- Статична композиція

- Динамічна композиція
- Симетрична композиція (дзеркальна)
- Симетрична композиція (осьова)
- Симетрична композиція (гвинтоподібна)
- Симетрична композиція (декілька осей)
- Асиметрична композиція (врівноважена)
- Асиметрична композиція (неврівноважена)
- Контраст (полярність)
- Тотожність
- Ньюанс

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Розенсон И.А. Основы теории дизайна: Учебник для вузов. - СПб.: Питер, 2008. - 219 с.
2. Рунге В.Ф., Сеньковский В.В. Основы теории и методики дизайна. - М.: МЗ-Пресс, 2001. - 252 с.
3. Лесняк Владимир Графический дизайн (основы профессии), - К.: Биос Дизайн Букс, 2009.-416с.
4. Дизайн и основы композиции в дизайнерском творчестве и фотографии / Авт.-сост. М. В. Адамчик. — Минск: Харвест, 2010. — 192 с.
5. Стасюк Н.Г., Киселева Т.Ю., Орлова И.Г. Основы архитектурной композиции. Учебное пособие/ Стасюк Н.Г., Киселева Т.Ю., Орлова И.Г. - М.: Архитектура-С, 2004, - 96 с.
6. Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования: Учебник для худож. учеб. заведений.— 2-е изд., перераб. и доп.— К. : Выща шк. Головное изд-во, 1988.— 191 с, 104 ил,—Библиогр.: 43 назв.
7. Яцок О. Основы графического дизайна на базе компьютерных технологий. — СПб.: БХВ-Петербург, 2004. - 240 с: ил.
8. Даниленко В.Я. Основы дизайна: підручник. - Харків: ХДАДМ, 2003. - 320 с.
9. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник / Г.Б. Минервин, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов и др.; Под общ. ред. Г.Б. Минервина и В.Т. Шимко. - М.: Архитектура-С, 2004. - 288 с.
10. Нестеренко О.И. Краткая энциклопедия дизайна. - М.: Молодая гвардия, 1994. - 315 с.
11. Устин. В.Б. Учебник дизайна. Композиция, методика, практика / В.

Б. Устин. -М.: АСТ: Астрель, 2009. - 254, [2] с: ил.

12. Голубева О. Л. Основы композиции: Учеб. пособие. - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство». 2004. - 120 с: илл.

13. Паранюшкин Р. В. Композиция: теория и практика изобразительного искусства / Р. Паранюшкин. — Изд. 2-е. — Ростов н/Д : Феникс. 2005. — 79, [4] с. : ил. — (Школа изобразительных искусств).

14. Логвиненко Г.М. Декоративная композиция : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности 030800 «Изобразительное искусство / Г.М. Логвиненко. — М.: Гуманитар, изд. центр ВЛАДОС, 2005. 144 с. : ил. — (Изобразительное искусство).

15. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення. - Харків, 2003.

16. Божко Ю.Г. Основы архитектоники и комбинаторики. - Харьков: Высш. шк., 1984

17. Итен И.В. Искусство формы. - М., 2001.

18. Водчиц С. С. Эстетика пропорций в дизайне. Система книжных пропорций: Учеб. пособие для вузов. - М.: Техносфера, 2005. - 416 с, 16 с. цв. вклейки, ил.

19. Устин В.Б. Композиция в дизайне. - М.: АСТ, Астрель. - 2006.

20. Устин В.Б. Учебник Дизайна. Композиция, методика, практика. - М.: АСТ, Астрель, - 2009. - 254 с.

21. Майк В. Лин Современный дизайн. Пошаговое руководство. - М.: АСТ, Астрель, - 2010. - 202 с.

22. Ельшевская Г. Новый альбом графики. -М.: Советский художник, 1991.-208с.

23. Кириченко М. А. Основы образотворчої грамоти. К., 1982.

24. Ковалёв Ф.В. Золотое сечение в живописи. К., 1989.

25. Писанко М.М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві. К., 1995. 26. Чернышев О. В. Формальная композиция. Творческий практикум.- Мн.: Харвест, 1999-312 с.

26. Терри Ли Стоун, Син Адаме и Норин Мориока Дизайн цвета. Практикум: Практическое руководство по применению цвета в графическом дизайне. - М.: Издательский дом РИП-холдинг- 2006.- 240с.

27. Иттен Иоханнес Искусство цвета / Пер. с немецкого; 2-е издание; Предисловие Л.Монаховой. - М.: Изд. Д.Аронов, 2001.- 96 с.; ил.

28. Буймистру Т. А. Колористика: цвет - ключ к красоте и гармонии. -

М.: Издательство «Ниола-Пресс», 2010.-236 е.: ил.

29. Найденская Н.г, Новокщенова Е.В, Трубецкова И.А. 100% цвета: Справочник цветосочетаний. - М.; Новый индекс, 2004. - 144 с.

30. М. Купер, А.Мэтьюз Язык цвета. Как использовать преимущества своего цвета для успеха в личной жизни и бизнесе - М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001.- 144 с. илл.

31. Кудряшев К.В. Архитектурная графика / Кудряшев К.В. Учебн, пособие — М.: Архитектура-С, 2006. — 312 с, ил.

32. Н. А. Ковальчук Композиция. Художественные средства.- М.: Плакат. 1990.- 32 с. ил.

33. Стасюк Н.Г., Киселева Т.Ю., Орлова И.Г. Основы архитектурной композиции. Учебное пособие/Стасюк Н.Г., Киселева Т.Ю., Орлова И.Г.— М.: Архитектура-С, 2004, 96 с.

34. Шорохов Е. Основы композиции. -М.: Просвещение, 1994.-447с.

35. Яремків М.М. Композиція: творчі основи зображення. Т., 2005.

36. Грашин А. А. Методология дизайн-проектирования элементов предметной среды. Дизайн унифицированных объектов: Учеб., пособие. - М.: Архитектура-С, 2004. - 232 с.

37. Голобородько В.М. Вибрані твори проектної ергономіки: Навчальний посібник. - Київ, 1999.

38. Дизайн архитектурной среды: Учеб. Для вузов / Г.Б. Минервин, А.В. Ермолаев, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов, Н.И. Щепетков, А.А. Гаврилина, Н.К. Кудряшов. - М.: Архитектура-С, 2006. - 504 с.

39. Ефимов А.В. Дизайн архитектурной среды. - М.: Архитектура, 2004.

40. Минервин Г.Б. Основные задачи и принципы художественного проектирования. Дизайн архитектурной среды: Учеб. Пособие для вузов. - М.: Архитектура-С, 2004. - 96 с.

41. Минервин Г.Б. Основы проектирования оборудования для жилых и общественных зданий: Учеб. Пособие для вузов. - М.: Архитектура-С, 2004. 112 с.

Додаткова:

27. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення. ДСТУ 3899-99. - К.: Держстандарт України, - 1999. - 33 с.

28. Дизайн та образотворче мистецтво: Словник. - Луцьк. 2000.

29. Арнхейм Р. Искусство и визуальное впечатление. - М.: Прогресс, 1974.

30.46.Звонцов В. Основы понимания графики. -М.: Искусство, 1963.- 118с.

31. Антонович Є. А., Захарчук-Чурай Р. В., Станкевич М. Е. Декоративно прикладне мистецтво. - К.: «Світ», 1992. - 270 с.

32. Абишева С.И. Цветоведение: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений /Абишева С.И. - Павлодар, 2009. -116 с., цв.ил.

33. Сензюк.П.К. Композиция в декоративном искусстве. К., 1988.

50. Черневич Е. Язык графического дизайна. -М.: Просвещение, 1986.- 202с.

34. Гурська А.С. Мова та граматика українського орнаменту: Навчально-методичний посібник. - К.: Альтернативи, 2003. - 144 с.

35. Лакшми Бхаскаран. Дизайн и время. Стили и направления в современном искусстве и архитектуре. - М.: АРТ-Родник, 2006. - 256 с.

36. Лещинский А. А. Основы графики: Учеб. пособие / А.А.Лещинский. - Гродно: ГрГУ, 2003. - 194 с.

37. Боднар І. Р. Паперопластика. — Тернопіль—Харків: Ранок, 2011. — 96 с. — (Серія «Шкільний гурток»).

38. Давыдова Г.Н. Бумагопластика. Цветочные мотивы. — М.:

39. Издательство «Скрипторий 2003». 2007. — 32 с.

40. Калмыкова П. В., Максимова И. А. Макетирование из бумаги и картона: Учебное пособие. – М.: Книжный лом «Университет», 2000. - 80 с: ил.

41. Зарічна О. В. Студія екологічного дизайну. — Тернопіль-Харків: Видавництво «Ранок», 2010. — 128 с — (Серія «Шкільний гурток»).